

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

„ADAPA” Fundacja na rzecz osób z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju

Przedmiot kontroli:

Prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego.

Okres objęty kontrolą:

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2022 r.

Podstawa prawna do przeprowadzenia kontroli:

Kontrola pozaplanowa, w trybie zwykłym, przeprowadzona na podstawie art. 29 ust. 1 i ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹.

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

29 lipca – 2 sierpnia 2024 r.

Skład organu zarządzającego organizacji:

Organem uprawnionym do reprezentacji podmiotu jest Zarząd – oświadczenia woli w imieniu Fundacji składa Prezes Zarządu Fundacji i jeden członek Zarządu Fundacji łącznie, Prezes Zarządu Fundacji i pełnomocnik powołany przez Zarząd łącznie lub Wiceprezes Zarządu i jeden członek Zarządu Fundacji łącznie. Według stanu na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych w skład ww. organu wchodzi następujące osoby:

- Pani Danuta Kłopočka – Prezes Fundacji,
- Pan Marek Kłopočki – Wiceprezes Zarządu Fundacji,
- Pani Hanna Torłop-Snarska – członek Zarządu Fundacji.

Skład zespołu kontrolnego:

¹ tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 571

Dariusz Kubach – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku².

Ocena kontrolowanej działalności:

Pozytywna z uchybieniami

Stwierdzone uchybienia:

- błędne sporządzenie rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022 poprzez niewykazanie stanu środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego,
- Fundacja nie zastosowała się do regulacji art. 23 ust. 2a ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie³ poprzez niepodanie do wiadomości sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności oraz rocznego sprawozdania finansowego sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.

1. Ustalenia kontroli

„ADAPA” Fundacja na rzecz osób z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju (dalej: Fundacja, Jednostka), działa na podstawie przepisów ustawy z 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach⁴. Została ustanowiona przez fundatora 31 grudnia 2007 r. w formie aktu notarialnego. Fundacja posiada osobowość prawną. Fundacja posiada i działa w oparciu o Statut, który jest zamieszczony na stronie internetowej Fundacji pod adresem <https://adapa.pl/> i <https://fundacjaadapa.pl/> .

Na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego ustalono, iż Fundacja objęta kontrolą posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 5862225627 oraz numer REGON: 220540789, została wpisana do Rejestru Stowarzyszeń 31 grudnia 2007 roku pod numerem 0000295925, natomiast status organizacji pożytku publicznego został przyznany Fundacji 18 lutego 2010 roku. Organem uprawnionym do reprezentacji Fundacji, w tym do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji, jest

² Upoważnienie do kontroli nr 26/2024 z dnia 2 lipca 2024 r.

³ tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 571

⁴ tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 166

Zarząd, działający poprzez Prezesa zarządu i jednego członka zarządu fundacji łącznie lub działający poprzez Prezesa zarządu i pełnomocnika powołanego przez zarząd łącznie, lub działający poprzez Wiceprezesa zarządu i jednego członka zarządu łącznie.

Zgodnie z zapisami § 2 Statutu, Fundacja ma siedzibę w Gdyni, a terenem jej działania jest cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

W § 3 Statutu określony został cel powołania Fundacji tj. prowadzenie działalności na rzecz osób z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju oraz ich rodzin, a w szczególności:

- a) całokształt zadań związanych z terapią, opieką społeczną, rehabilitacją i edukacją osób z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju,
- b) niesienie pomocy w zakresie ochrony zdrowia, opieki społecznej, rehabilitacji, oświaty i wychowania osobom z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju,
- c) upowszechnianie wiedzy o autyzmie i innych zaburzeniach rozwoju oraz sposobach terapii,
- d) skupianie wokół idei fundacji osób chcących pomóc osobom z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju.

Powyższy cel Fundacja realizuje poprzez:

- 1) promocję zdrowia, profilaktykę i edukację zdrowotną,
- 2) opiekę ambulatoryjną (świadczoną w przychodni, poradniach, gabinetach), badania medyczne,
- 3) działalność psychologiczną i psychoterapeutyczną,
- 4) rehabilitację i terapię, prowadzenie turnusów rehabilitacyjnych terapeutycznych,
- 5) działania z zakresu pomocy społecznej, w tym prowadzenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 6) edukację i opiekę przedszkolną, prowadzenie przedszkoli,
- 7) prowadzenie szkół podstawowych i średnich, tworzenie programów edukacyjnych,

- 8) kształcenie ustawiczne, edukację dorosłych, szkolenia uzupełniające i kursy,
- 9) poradnictwo dla rodzin, organizacji i instytucji,
- 10) prowadzenie zajęć w zakresie amatorskiej kultury fizycznej,
- 11) organizowanie imprez turystycznych i rekreacyjnych dla osób objętych opieką fundacji,
- 12) organizowanie działalności hobbystycznej, klubów i kół zainteresowań, klubów członkowskich, kolekcjonerskich,
- 13) organizowanie obozów wypoczynkowych, rekreacyjnych,
- 14) rozwój lokalnej przedsiębiorczości lub infrastruktury, instytucji wzajemnościowych, ekonomii społecznej,
- 15) pośrednictwo pracy, aktywizację zawodową (szkolenia, kursy przekwalifikujące, praca chroniona, zatrudnienie socjalne),
- 16) orzecznictwo, obronę praw i wolności człowieka, ochronę mniejszości, działania w celu zapewnienia równości szans,
- 17) edukację i informację obywatelską, usługi poradnicze w dziedzinie uprawnień,
- 18) finansowe wspieranie innych jednostek organizacyjnych i inicjatyw obywatelskich,
- 19) promocję i wspieranie wolontariatu oraz filantropii,
- 20) programy wymiany doświadczeń, kojarzenie partnerów dla wspólnych przedsięwzięć,
- 21) konferencje, szkolenia, wykłady i publikacje popularyzujące metody opieki nad osobami z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju,
- 22) działalność w dziedzinie kultury i sztuki, organizowanie przedsięwzięć artystycznych.

Ww. zadania mieszczą się w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust.1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (dalej: ustawa opp).

2. Gromadzenie i wydatkowanie środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Ustalono, iż kontrolowana Fundacja nie prowadzi odrębnego rachunku bankowego dla obsługi środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego (dalej: 1% pdof). Obsługa realizowana jest za pośrednictwem rachunku bieżącego fundacji w Banku Pekao S.A.⁵

Z wydruku operacji na tym rachunku wynika między innymi, że:

- 1) stan środków na 1 stycznia 2022 roku to kwota 247.244,40 zł,
- 2) konto zostało zasilone w 2022 roku kwotą 329.021,85 zł w tym 22-krotnie środkami z 1% na łączną kwotę 188.117,00 zł,
- 3) łącznie dokonano obciążenia konta na kwotę 364.086,98 zł w tym 12 razy ze środków 1% na kwotę łączną 40.000,00 zł,
- 4) stan środków na 31 grudnia 2022 roku to kwota 212.179,27 zł.

Zapisy na rachunku bankowym oraz dane wykazane w Rocznym sprawozdaniu z działalności organizacji pożytku publicznego Fundacji za rok 2022⁶ (dalej: Sprawozdanie lub Roczne sprawozdanie) potwierdzają stan środków otrzymanych w ramach 1% podatku dochodowego od osób fizycznych oraz poniesionych wydatków finansowanych z tych środków. Kontrolujący pismem z dnia 2 sierpnia 2024 roku zwrócił się z prośbą o wskazanie stanu środków pochodzących z 1% na pierwszy dzień roku sprawozdawczego 2022 tj. nie wydatkowanych do końca roku 2021. W powyższym zakresie przedstawiciele Fundacji nie zajęli stanowiska. Ze sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2021 wynika, iż kwota przychodów z 1% podatku wyniosła 190.885,36 zł zaś wysokość kosztów poniesionych z 1% w okresie sprawozdawczym ogółem zamknęła się w kwocie 25.000,00 zł. Przyjmując ww. dane jako prawidłowe należy przyjąć, iż co najmniej kwota 165.885,36 zł (bez uwzględnienia bilansów otwarcia z lat poprzednich) stanowić powinna stan środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego (tj. 1 stycznia 2022 roku) i tym samym

⁵ akta kontroli str. 28-93 - wydruk – wyszczególnienie transakcji na bankowym rachunku bieżącym za 2022 rok

⁶ akta kontroli str. 4-14 – roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022

prawidłowo zostać wykazana w pozycji III. 3.1 Roczego sprawozdania merytorycznego z działalności pożytku publicznego.

W złożonym sprawozdaniu Fundacja wykazała w ww. pozycji kwotę 0,00 zł tym samym należy uznać, iż dane wykazane w sprawozdaniu są niezgodne ze stanem faktycznym.

Na podstawie zbiorczej informacji z urzędu skarbowego⁷, rachunku bankowego Fundacji oraz zapisów ewidencji księgowej na koncie 708-2 ustalono, iż wpływy z 1% pdof w 2022 roku wyniosły **188.117,00 zł** – co było zgodne z kwotą wykazaną w Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego, zamieszczonym na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Reasumując w 2022 roku Fundacja dysponowała środkami pochodzącymi z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie co najmniej ogółem **354.002,36 zł** (brak możliwości ustalenia bilansu otwarcia w oparciu o informacje zawarte w rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022 oraz lata wcześniejsze – ze względu na nieprawidłowość opisaną powyżej).

Na podstawie danych wynikających z Roczego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022⁸, ustalono, że:

- a) łączna kwota przychodów Fundacji, wyniosła **1.268.985,42 zł**, z czego:
- przychody ze źródeł publicznych ogółem – 1.056.518,32 zł,
 - z innych źródeł – 24.350,10 zł,
 - przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych – 188.117,00 zł.

Biorąc pod uwagę powyższe, wysokość przychodów z 1% pdof, stanowiła około 14,82% ogółu przychodów osiągniętych przez Fundację w roku 2022.

W toku czynności kontrolnych jako wyodrębnioną ewidencję księgową dla środków wydatków z 1% pdof, Fundacja przedstawiła zapisy konta 408-4, z którego wynika, iż w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku poniesiono koszty z 1% pdof w łącznej wysokości **40.000,00 zł**,

⁷ akta kontroli str. 26 – informacja z urzędu skarbowego

⁸ akta kontroli str. 4-14 – roczne sprawozdanie Fundacji za rok 2022.

Powyższe oznacza, iż **Fundacja wypełniła wymogi określone w art. 27 ust. 2c Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**, który zobowiązuje organizacje pożytku publicznego do wyodrębnienia w ewidencji księgowej ww. środków. Powyższe jest zgodne z danymi wykazanymi w Sprawozdaniu⁹.

Z przedstawionych do kontroli zapisów konta 408-4 oraz oryginałów dowodów księgowych w postaci list płac ustalono, że w 2022 roku Fundacja poniosła koszty w wysokości **40.000,00 zł** z tytułu zatrudnienia 3 osób w ramach zawartych umów o pracę (pomimo pisma kontrolera Fundacja nie przedłożyła zakresów obowiązków). W wiadomości e-mail¹⁰ z dnia 6 sierpnia 2022 roku Prezes Fundacji Pani Danuta Kłopocka wyjaśniła, iż zatrudnieni panowie A.K. i M.P. *„są to osoby z niepełnosprawnościami, dla których praca na otwartym rynku pracy byłaby niemożliwa, w ramach działalności statutowej Fundacja utworzyła dla nich stanowiska pracy dobrane i dostosowane pod kątem ich zdolności i możliwości, utrzymywanie ich stanowisk pracy stanowi działalność statutową, jako rehabilitacja społeczna poprzez aktywizację zawodową. Pan S.B. prowadzi grupy TUS (trening umiejętności społecznych) dla osób w spektrum Autyzmu, prowadzenie tych grup stanowi działalność statutową, jako rehabilitacja społeczna poprzez kształcenie i wykształcanie umiejętności z zakresu komunikacji”*.

Wszystkie koszty zostały poniesione przez Fundację w roku 2022 z 1% pdof, były zgodne z jej działalnością statutową oraz poniesione zostały na podstawie zaciągniętych zobowiązań, w wysokości zgodnej z dowodami źródłowymi.

W toku kontroli okazano zbiorczą informację otrzymaną od Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Gdyni¹¹ z dnia 22 września 2023 roku, otrzymaną zgodnie z zapisami art. 45c ust.5 Ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych¹².

Otrzymana informacja (dalej: zestawienie) obejmowała wskazane przez podatników cele szczegółowe przeznaczenia 1% pdof. W związku z tym kontrolujący zwrócił się

⁹ akta kontroli str. 4-14 – Roczne sprawozdanie Fundacji za rok 2022.

¹⁰ akta kontroli str. 96 – roczne sprawozdanie Fundacji za rok 2022

¹¹ akta kontroli str. 26 – informacja otrzymana z Urzędu Skarbowego

¹² tj. Dz.U. z 2021 roku poz. 2430

z zapytaniem w sprawie realizacji przez Fundację celów szczególnych wskazanych przez podatników zawartych w wykazie¹³. Ze złożonej przez Prezes Fundacji odpowiedzi¹⁴ wynika, że „*żadna ze wskazanych osób w celach szczegółowych nie jest znana Fundacji*”, a „*wszystkie środki pochodzące z 1% były wydatkowane na cele statutowe*”.

Z analizy dokonanej przez kontrolera wynika, iż część wskazanych celów była nieprecyzyjna tj. np. pomóżmy, dobroć, mały gest, dla najmłodszych stąd mając na względzie powyższe wyjaśnienia Prezes Fundacji odstąpiono od sprawdzenia wydatkowanych środków, co do których określono cele szczegółowe.

W miejscu tym należy wskazać, iż Fundacja przy wydatkowaniu przedmiotowych środków powinna wziąć pod uwagę sugestie wskazane przez podatników.

Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami udzielonymi przez – Prezes Fundacji w oświadczeniu przesłanym drogą mailową 6 sierpnia 2024 roku¹⁵ oraz informacjami zawartymi w Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022, ustalono, iż Fundacja nie prowadziło promocji polegającej na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% pdof, która była finansowana lub współfinansowana ze środków finansowych pochodzących z 1% pdof.

Na podstawie zapisów art. 23 ust. 1 i 2 ustawy opp, organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności oraz roczne sprawozdanie finansowe. Na podstawie informacji ujawnionych na stronie Narodowego Instytutu Wolności stwierdzono, iż kontrolowana Fundacja wywiązała się w terminie z powyższych obowiązków - zamieszczając sprawozdanie Fundacji 17 lipca 2023 roku.

Ponadto na podstawie zapisów art. 23 ust. 2a ustawy opp, organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytoryczne oraz finansowe podaje do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie

¹³ akta kontroli str. 94 - pytania w trakcie kontroli

¹⁴ akta kontroli str. 95 - odpowiedź Fundacji w sprawie celów szczególnych

¹⁵ akta kontroli str. 95 – odpowiedź na pytania w trakcie kontroli

internetowej – ustalono, iż ww. sprawozdania Fundacji, w tym za rok 2022, nie są zamieszczone na jej stronie internetowej zarówno pod adresem <https://fundacjaadapa.pl/o-nas/> jak i <http://www.adapa.pl/sprawozdawczosc.html>¹⁶ co stanowi naruszenie zapisów art. 23 ust. 2 ww. ustawy.

W pozostałym zakresie ustalono, iż:

- Fundacja nie wzywała do przekazania oraz nie przekazywała środków finansowych pochodzących z 1% pdof na rzecz organizacji, które nie zostały uwzględnione w wykazie, o którym mowa w art. 27a ustawy opp.
- Fundacja nie skorzystała z możliwości nieodpłatnego informowania o swojej działalności w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji (art. 26 ustawy opp.),
- Fundacja nie podlegała obowiązkowi badania sprawozdań finansowych opp, o którym mowa w § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego¹⁷,
- Fundacja nie korzystała ze zwolnień wynikających z zapisów art. 24 ustawy opp, co potwierdziło oświadczenie złożone przez Panią Prezes.

Zalecenia/wnioski:

Biorąc pod uwagę powyższą ocenę i uwagi wnoszę o:

- zwiększenie nadzoru nad sporządzaniem Roczego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego tj. w szczególności nad zgodnością danych finansowych z prowadzoną ewidencją księgową,
- podawanie do publicznej wiadomości sprawozdań merytorycznych z działalności Fundacji oraz rocznego sprawozdania finansowego tj. w sposób umożliwiający zapoznanie się z ww. dokumentami przez zainteresowane podmioty, w tym zamieszczenie ich na prowadzonej stronie internetowej Fundacji.

¹⁶ akta kontroli str. 108-116 – informacje ze stron internetowych Fundacji

¹⁷ Dz.U. z 2018 r. poz. 2148

Jednocześnie na podstawie art. 32 ustawy z 24 kwietnia 2023 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, proszę o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Wojewoda Pomorski

Beata Rutkiewicz